

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIJA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii / Calificarea	TEOLOGIE ORTODOXĂ PASTORALĂ
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	4.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE 1				
2.2 Titularul de curs	Pr. lect. univ. dr. Claudiu POP claudiupop.bm@gmail.com				
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU mariussioan@yahoo.com				
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei	Categoría formativă				DS
	Opționalitate				DO

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator	-	3.3 Proiect	-
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator	-	3.6 Proiect	-
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										20
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										10
(d) Tutoriat										4
(e) Examinări										4
(f) Alte activități:										0
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a)...3.7(f)))							58			
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							100			
3.10 Numărul de credite							4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu sunt
4.2 de competențe	• Nu sunt

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Sală dotată cu tehnică de calcul, proiector, ecran.
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	• Sală dotată cu tehnică de calcul.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Cunoașterea și înțelegerea evoluției Bisericii Ortodoxe Române - dobândirea deprinderii de a analiza și interpreta datele referitoare la istoria Bisericii Ortodoxe Române și la istoria națională; - dezvoltarea unei atitudini critice, selective și sistematice față de informația istorică; - înțelegerea genetică a faptului istoric, în geneza și evoluția acestuia; - surprinderea rațiunilor profunde, uneori chiar providențiale, ale unor momente „cheie” din intervalul studiat; - facilitarea înțelegerii altor cursuri, în special din domeniul studiilor istorice, acolo unde se presupune interdisciplinaritatea.
Competențe transversale	Aplicarea regulilor de cercetare a evenimentelor istorice, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	În predarea acestei discipline, se urmărește informarea obiectivă asupra trecutului Bisericii Ortodoxe Române, ca bază profesională adecvată, prin: 1. Definirea Istoriei Bisericii Ortodoxe Române în contextul istoriografiei generale actuale și al celorlalte discipline istorice teologice; 2. Cunoașterea istoriei Bisericii Ortodoxe Române pentru a putea răspunde la provocările lumii actuale, în special în contextul interconfesional din interiorul României și în cel internațional din sud-estul Europei; 3. Formarea și dezvoltarea conștiinței istorice în spiritul dialogului și al dragostei creștine.
7.2 Obiectivele specifice	1. Precizarea specificului și a contribuției disciplinei Istoria Bisericii Ortodoxe Române în cadrul general al studiului teologiei ortodoxe; 2. Definirea raportului dintre uman și divin în istoria Bisericii românești; 3. Evidențierea raportului dintre tradiție și înnoire în istoria Bisericii românești; 4. Precizarea liniilor de demarcație între istoriografia laică și cea religioasă; 5. Identificarea marilor direcții ale gândirii teologiei creștine; 6. Cunoașterea evoluției evenimentelor majore din viața Bisericii românești în raportul lor de la cauză la efect; 7. Evidențierea rolului formator al unor personalități istorice motivate din credința lor creștină în istoria României; 8. Însușirea unei cunoașteri cât mai obiective a deciziilor unor instanțe bisericești din trecut, valabile și astăzi; 9. Formarea unei conștiințe istorice ca bază de dialog între diferite tradiții culturale sau religioase; 10. Însușirea cunoștințelor necesare pentru orientarea corectă în domeniul istoriografiei ecclesiastice actuale. 11. Descrierea conceptelor, metodelor și domeniilor de cercetare specifice teologiei istorice; 12. Identificarea celor mai importante evenimente și personalități care au marcat evoluția istorică a BOR și a culturii românești;

13. Evaluarea corectă și critică a datelor istorice și sesizarea dinamicii evenimentelor.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Obiectul, definiția, scopul și metoda Istoriei Bisericii Ortodoxe Române. Izvoarele Istoriei Bisericii Ortodoxe Române.	2	<ul style="list-style-type: none"> • Procedeele de bază folosite în predarea temelor disciplinei I.B.O.R. sunt prelegerile însoțite de explicații precum și fixarea cunoștințelor prin seminarii. Se va pune la dispoziția studenților un curs litografiat la sfârșitul căruia se găsește și o listă bibliografică selectivă. La nevoie se va folosi și video-proiectorul. 	
2. Periodizarea Istoriei Bisericii Ortodoxe Române.	2		
3. Traci (geto-daci), iliri, romani, sciți și începuturile istoriei României.	2		
4. Vestirea Evangheliei la sciți, geto-daci și daco-romani. Sfântul Andrei, apostolul geto-dacilor.	2		
5. Credință nouă, limbă nouă. Mărturii lingvistice în sprijinul vechimii creștinismului la români. Mărturii arheologice.	2		
6. Organizarea bisericească în provinciile romane dunărene. Goții și creștinismul. Persecuții împotriva creștinilor în spațiul „romanității dunărene”.	2		
7. Episcopia Tomisului. Teologi din Scythia Minor și din provinciile sud-dunărene. Arhiepiscopia Iustiniana Prima.	2		
8. Dacia după retragerea aureliană (271-275). Populații migratoare în Dacia. Problema continuității. Slavi și bulgari la sud de Dunăre. Ritul bizantino-slav la români.	2		
9. Știri literar-istorice despre viața bisericească a românilor. Vlahii din sudul Dunării și viața lor bisericească. Arhiepiscopia Vicinei.	2		
10. Viața bisericească a românilor din teritoriile intra- și extracarpatică în secolele IX-XIII.	2		
11. Românii din Transilvania în secolele XIII-XIV. Primii preoți și ierarhi ortodocși din Transilvania. Mitropolia Transilvaniei.	2		
12. Înființarea țărilor române, a Mitropoliilor Țării Românești (Ungrovlahiei), Severinului și Moldovei în contextul rivalității maghiaro-polono-tătare.	2		
13. Raporturile dintre Stat și Biserică în Țara Românească și Moldova. Drepturile și îndatoririle mitropoliților. Problema „autocefaliei” Bisericilor românești din Muntenia și Moldova (secolele XIV-XV).	2		
14. Mănăstirile românești din secolele XIV-XV. Viața monahală. Literatura teologică și arta bisericească.	2		
Total ore:	28		

Bibliografie:

1. Mircea Păcurariu, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Editura Basilica, București, 2014;
2. Idem, Studii de istorie a Bisericii Ortodoxe Române, 2 vol., București 2005 și 2009;
3. Gheorghe Brătianu, Sfatul domnesc și Adunarea stărilor în Principatele Române, București, 1995;

<p>4. Nicolae Dobrescu, Întemeierea mitropoliilor și a celor dintâi mănăstiri din țară, București, 1906;</p> <p>5. Idem, Din istoria Bisericii Române. Secolul al XV-lea, București, 1910;</p> <p>6. Alexandru Madgearu, Rolul creștinismului în formarea poporului român, București, 2001;</p> <p>7. Idem, Continuitate și discontinuitate culturală la Dunărea de Jos în secolele CII-VIII, București, 1997;</p> <p>8. P.P. Panaitescu, Introducere la istoria culturii românești, București, 1969;</p> <p>9. Idem, Contribuții la istoria culturii românești, București, 1971;</p> <p>10. Ioan Moldoveanu, Epoca iustiniană și creștinismul la Dunărea de Jos (sec. VI), București 2006;</p> <p>11. Simion Reli, Relațiile dintre Biserică și Stat în România veacurilor trecute, București, 1938.</p>			
8.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Începutul creștinismului în Dacia. Sfinții Apostoli Andrei și Filip	1	La stabilirea temelor de seminar se va indica o minimă bibliografie accesibilă fiecărui student, insistându-se pe descoperirea altor surse bibliografice. Prezentarea lucrării de seminar (în baza unei programări) este obligatorie. Nerespectarea acestei cerințe atrage după sine excluderea de la examenul semestrial.	
2. Martiri creștini în Sciția Minor în sec. al IV-lea	1		
3. Descoperiri arheologice paleocreștine în Transilvania, Oltenia, Moldova, Muntenia și Dobrogea în secolele IV-VI	1		
4. Episcopia Tomisului în secolele IV-VI	1		
5. Misiunea fraților Chiril și Metodie	1		
6. Înceștinarea ungarilor	1		
7. Episcopii românești în Transilvania în secolele IX-XI	1		
8. Mitropolia de Vicina	1		
9. Mitropolia Ungrovlahiei. Iachint de Vicina	1		
10. Mitropolia Severinului	1		
11. Începuturile Mitropoliei Moldovei	1		
12. Mitropolia Ortodoxă de la Feleac. Episcopia Vadului	1		
13. Începuturile monahismului românesc. Sfântul Nicodim de la Tismana	1		
14. Mănăstirile Peri și Tismana	1		
Total ore:	14		
Bibliografie:			
<p>1. Mircea Păcurariu, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Editura Basilica, București, 2014;</p> <p>2. Idem, Studii de istorie a Bisericii Ortodoxe Române, 2 vol., București 2005 și 2009;</p> <p>3. Gheorghe Brătianu, Sfatul domnesc și Adunarea stărilor în Principatele Române, București, 1995; 4. Nicolae Dobrescu, Întemeierea mitropoliilor și a celor dintâi mănăstiri din țară, București, 1906;</p> <p>5. Idem, Din istoria Bisericii Române. Secolul al XV-lea, București, 1910;</p> <p>6. Alexandru Madgearu, Rolul creștinismului în formarea poporului român, București, 2001;</p> <p>7. Idem, Continuitate și discontinuitate culturală la Dunărea de Jos în secolele CII-VIII, București, 1997;</p> <p>8. P.P. Panaitescu, Introducere la istoria culturii românești, București, 1969;</p> <p>9. Idem, Contribuții la istoria culturii românești, București, 1971;</p> <p>10. Ioan Moldoveanu, Epoca iustiniană și creștinismul la Dunărea de Jos (sec. VI), București 2006; 11. Simion Reli, Relațiile dintre Biserică și Stat în România veacurilor trecute, București, 1938.</p>			

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Alcătuirea cursului de „Istoria Bisericii Ortodoxe Române” a avut în vedere adaptarea la cerințele actuale de istoriografie moderne, conținutul fiind în concordanță cu cel adoptat și în alte centre universitare din țară, disciplina oferind atât metode specifice de cercetare istorică, de corelare a informațiilor și integrare a lor în procesul de înțelegere a evoluției comunităților românești din trecut până în prezent, cât și conținuturi, informații concrete despre trecutul Bisericii Ortodoxe

Române și istoria națională. Astfel, este facilitată înțelegerea prezentului și a profilului / identității românești, ca premisă pentru o integrare europeană veritabilă și pentru o exprimare coerentă a propriilor specificități și valori.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none">Răspunsul la examen	Evaluare scrisă	60%
10.5 Seminar/Laborator /Proiect	Testarea periodică prin susținerea unei teme / lucrări de seminar	Evaluare orală	40%
10.6 Standard minim de performanță - cunoașterea personalităților și evenimentelor importante ale Bisericii Ortodoxe Române; - pentru nota 5 (cinci), studentul trebuie să cunoască elementele esențiale ale cursului evidențiate bold, italic, underline.			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
<i>01 iulie 2023</i>	Curs	Pr. lect. univ. dr. Claudiu POP	
	Seminar	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU	

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA <i>10 iulie 2023</i>	Director Departament SSUTA, Conf. univ. dr. Adrian Vasile CHIRA
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere <i>13 iulie 2023</i>	Decan, Conf. univ. dr. habil. Mircea Farcaș